

EdX – платформа відкритих інтерактивних курсів, заснована Массачусетським технологічним інститутом і Гарвардським університетом, де є можливість пройти навчальні програми від кращих світових університетів. Курси поділені за темами, рівнем складності й мовами. Позитивною рисою платформи EdX є супровід тьюторів, які можуть підказувати й правити помилки студентів, але ця функція платна.

Khan Academy, яку заснував американець Salman Khan, коли допомагав своїй двоюрідній сестрі з математикою. Салман закінчив Массачусетський технологічний інститут за трьома різними напрямками й через месенджер пояснював родичці завдання з математики, малюючи різні графіки й завдання. Після того як інші люди почали звертатися до нього з тими ж проханнями, Салман почав проводити відеоуроки, а потім запустив повноцінну освітню платформу Khan Academy. Платформа відкрита і не вимагає реєстрації. Обирає курс, який сподобався, й одразу можна переходити до навчання. У Khan Academy немає завдань і тестів, відповідно, як і сертифікатів. За задумом засновника платформи, учні самі мають вирішувати, в якому темпі їм навчатися, наскільки глибоко хочуть вивчити той чи інший предмет й за такою гнучкою системою буде майбутнє всієї освіти.

Дистанційне навчання має низку переваг і недоліків. Перевагами можна вважати задоволеність якістю послуг, підвищення рівня пізнавальної мотивації, забезпечення рівного доступу до якісної освіти, економію коштів, наявність методик викладання різних предметів в умовах дистанційного навчання, обмін матеріалами з міжнародними колегами, участь у регіональних, міжнародних конференціях, підвищення престижу навчального закладу.

До недоліків належать обмеженість прямого контакту з викладачем і слухачами, відсутність розвитку вміння чути й розуміти співрозмовника, складність у розробці навчальних програм, невідповідність учителів до впровадження дистанційного навчання; зміст може залежати від технологічних характеристик; можливість проблеми мовного бар'єра чи перекладу, проблеми з авторським правом у застосуванні навчальних матеріалів. За даними сербських дослідників, вплив дистанційного навчання на відміну від традиційного не сприяє розвитку комунікативних навичок, які необхідні для сучасного кваліфікованого фахівця [6].

Отже, дистанційне навчання має посісти своє місце в системі освіти, оскільки за правильної організації воно може забезпечити якісну освіту, що відповідає вимогам сучасного суспільства, а найголовніше – дає можливість у будь-який час і в будь-якій точці світу здобути сучасні знання.

Список використаної літератури

1. Биков В. Ю. Дистанційне навчання в країнах Європи та США і перспективи для України. Інформаційне забезпечення навчально-виховного процесу: інноваційні засоби технології: монографія / [В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, Ю. О. Жук та ін.] // Академія педагогічних наук України, Інститут засобів навчання. – К.: Атіка, 2005. – С. 77-140.
2. Грабар Л. О. Дистанційне навчання як сучасна освітня технологія. [Електронний ресурс] / Л. О. Грабар // – 2020 Квіт. 10. Режим доступу: <https://vseosvita.ua/library/distancijne-navcanna-ak-sucasna-osvitna-tehnologia-243819.html>
3. Клокар Н. Методологічні основи запровадження дистанційного навчання в системі підвищення кваліфікації / Н. Клокар // Шлях освіти. – 2007. – №4 (46). – С. 38-41.
4. Корбут О. Г. Дистанційне навчання: моделі, технології, перспективи / О.Г. Корбут// Матеріали наук.-практ. конф. «Новітні освітні технології». – 2013. – Режим доступу: <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1123>.
5. Кравчук О.М. Використання технологій дистанційного навчання для активізації пізнавальної діяльності студентів / О.М.Кравчук, С.В.Шевчук // Новітні комп'ютерні технології: матеріали ІХ Міжнар. наук.-техн. конф., Київ – Севастополь, 13-16 вересня 2011 р. – К.: Мінрегіон України, 2011. – С.182-183.
6. Солдаткин В.И. Электронная педагогика: проблемы формирования / В.И. Солдаткин // Нові технології навчання: наук.-метод. зб. № 66. Ч. 2.– Київ-Вінниця, 2010. – С. 197-202.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Торонченко О.М., М'якінькова Л.О.

Українська медична стоматологічна академія

Наведено результати аналізу основних ризиків зниження якісної й кількісної підготовки студентів медичних ЗВО в сучасних умовах реформування системи охорони здоров'я й поширення у світі та на території України гострої респіраторної хвороби CoViD-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Ключові слова: вища медична освіта, якість освіти, підготовка медичних кадрів, реформування системи охорони здоров'я.

The article contains the results of the analysis of the main risks of reducing the qualitative and quantitative training of medical students in the current conditions of health care reform and the spread of acute respiratory disease CoViD-19 caused by coronavirus SARS-CoV-2 in the world and in Ukraine.

Key words: higher medical education, quality of education, training of medical staff, National Health Reform Strategy.

Постановка проблеми

У сучасних умовах реформування системи охорони здоров'я в Україні й викликів пандемії коронавірусу на часі гостро стоять питання реформування системи медичної освіти. Трансформація системи охорони здоров'я передбачає створення ефективної системи контролю якості надання медичної допомоги, розробку й оновлення національних галузевих стандартів і протоколів лікування, впровадження державної оцінки медичних технологій, створення конкурентного середовища для медичних закладів, розвиток добровільного медичного страхування й державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я, залучення приватного капіталу, пільгове оподаткування за рахунок податку на прибуток, розвиток спроможної мережі закладів охорони здоров'я, телемедицини,

eHealth, високотехнологічної медицини й системи трансплантації, системи екстреної медичної допомоги, забезпечення медичною допомогою пацієнтів із туберкульозом, психічними й орфанними хворобами, упровадження й реалізацію Національної стратегії боротьби з онкологічними хворобами [6].

З огляду на поставлені державою завдання, логічно постає питання якісного й кількісного кадрового забезпечення реформи, підвищення якості професійної підготовки майбутніх лікарів відповідно до світових і загальноєвропейських стандартів. Адже успіх у боротьбі з пандемією й безпека держави залежать від того, яких лікарів підготує вища медична школа. Незважаючи на доволі потужну мережу вищих медичних навчальних закладів, в Україні ще не досягнуто рівня фундаментальної й клінічної підготовки лікарів, який би повною мірою відповідав сучасним міжнародним стандартам [2], а в умовах реформування системи охорони здоров'я й вимушеного переходу на дистанційне навчання організація навчального процесу потребує особливої уваги держави й наукової спільноти.

Мета дослідження

Аналіз основних об'єктивних причин і ризиків погіршення підготовки студентів медичних ЗВО в сучасних умовах реформування системи охорони здоров'я й поширення у світі та на території України гострої респіраторної хвороби CoViD-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2.

Виклад основного матеріалу дослідження

Ефективність надання медичної допомоги залежить від якості підготовки медичних працівників і їхнього безперервного професійного розвитку задля формування необхідних знань, навичок і компетенцій у надзвичайних ситуаціях та інфекційних спалахах. Нині вища медична освіта в Україні постала перед низкою викликів як загально-соціального характеру, так і суто пов'язаних з упровадженням реформи охорони здоров'я. Серед таких – зниження попиту на навчання, збільшення орієнтації студентів на європейські виші, зменшене державне фінансування, проблеми з клінічними базами кафедр. Зміни законодавства щодо оренди вимагають установа орендних відносин між кафедрами академії й закладами охорони здоров'я. Окрім того, сучасна реформа медичної допомоги відбувається з акцентом на первинну медико-санітарну допомогу, що призводить до зменшення обсягів спеціалізованої лікувально-діагностичної роботи. Суттєве поглиблення проблеми відбувається також унаслідок вимушеного введення карантинних заходів, тимчасового закриття відділень і неможливості проводити навчальний процес безпосередньо в клініці. Такі зміни в роботі ставлять під питання клінічну роботу викладачів вишів, підвищення їхньої кваліфікації, засвоєння студентами необхідних практичних знань і компетенцій, розвиток клінічного мислення. Реформа медичної освіти відбувається за зразком університетських клінік, створення яких – питання досить тривалого часу, матеріальних ресурсів тощо.

На фоні об'єктивних проблем у вищій медичній освіті теперішній стан кадрового забезпечення системи охорони здоров'я в Україні характеризується цілою низкою негативних тенденцій: прогресуючими процесами депопуляції й некерованої міграції медиків з України до інших країн, полишення спеціальності; падінням престижності лікарської й сестринської спеціальності; зменшенням обсягів підготовки медичних кадрів у закладах вищої медичної освіти; прогресуючим зменшенням кількості лікарів і молодших медичних працівників із вищою освітою, особливо в сільській місцевості; зростаючим дисбалансом медичних кадрів між містом і селом, первинною, вторинною і третинною ланками надання медичної допомоги.

За даними [1], кадровий резерв студентів спеціальностей «Медицина» і «Медсестринство» недостатній для того, щоб замінити медичний персонал пенсійного віку. На одного вступника медичних університетів і академій припадає приблизно три лікарі пенсійного віку, а на одного вступника на спеціальність «Медсестринство» – чотири працюючі пенсіонери з числа середнього медичного персоналу. Упродовж 2015–2018 рр. щільність вступників на спеціальність «Медсестринство», яка включає програми підготовки медичних сестер, фельдшерів і акушерів, щороку скорочувалася. Серед студентів-лікарів така тенденція відсутня. Проте зростає кількість запитів до медичних університетів (академій) і закладів післядипломної освіти для підтвердження документів про освіту, що опосередковано свідчить про наміри емігрувати за кордон. Збільшення кадрового дефіциту лікарів і медичних сестер особливо болісне для країни в умовах триваючої пандемії CoViD-19 і цілої низки негативних показників суспільного здоров'я в Україні та світі [1]: глобальне постаріння населення і, відповідно, здорожчання якості медичних послуг; глобальна урбанізація; епідемії неінфекційних хронічних хвороб, які визначають смертність населення; коморбідність; поширення нездорового способу життя; антибіотикорезистентність, поява нових збудників, активізація забутих інфекційних хвороб; виникнення пандемій.

За даними аналізу 2019 року [1; 3], кількість громадян України, які здобувають вищу медичну освіту за лікарськими спеціальностями, упродовж тривалого часу залишається сталою. Певне скорочення набору абітурієнтів, викликане підвищенням вимог до їхньої підготовки, мало місце з 2018 р., але не стало критичним для системи охорони здоров'я. Проте аналізу даних про зміну ситуації 2020 року наразі у вільному доступі нами не знайдено. Відомо, що запровадження карантину у 2020 і зміни термінів складання ЗНО і вступу до вишів значно погіршило набір першокурсників. На противагу українському тренду зменшення кількості лікарів у країнах-членах Організації економічної співпраці й розвитку спостерігається поступове зростання числа лікарів у порівнянні з 2020 роком, в основному за рахунок збільшення кількості випускників медичних факультетів університетів цих країн. Це стало можливим завдяки прийняттю спеціальних урядових рішень щодо збільшення набору студентів відповідного профілю у відповідь на поточний дефіцит лікарів у більшості розвинутих країн [3].

Висновки

Основне завдання закладу вищої медичної освіти – створення якісного й конкурентоспроможного освітнього простору, здатного забезпечити роботодавців висококваліфікованими фахівцями. Законодавчими актами, спрямованими на реформування системи охорони здоров'я й покращення підготовки медичних кадрів, було ініційовано зміни в роботі медичних ЗВО. Але відповідної законодавчої бази досі не напрацьовано. Пандемія CoViD-19 загострила проблеми. Зазначене потребує чіткої й послідовної роботи закладів вищої медичної освіти, адже якісна підготовка медичних кадрів стала питанням національної безпеки.

Список використаної літератури

1. Богдан Д., Бойко А., Василькова А. та ін. Кадрові ресурси системи охорони здоров'я в Україні. Ситуаційний аналіз. Проект USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.umj.com.ua/article/138238/obgruntuvannya-kontseptsiyi-bezperernogo-vdoskonalennya-natsionalnoyi-sistemi-ohoroni-zdorovya-ukrayini>.
2. Тесленко Ю.В. Сучасні концептуальні підходи в структурі медичної освіти при викладанні внутрішньої медицини на прикладі гострого і хронічного коронарного синдрому / Ю.В. Тесленко // Актуальні проблеми сучасної вищої медичної освіти в Україні: матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю, 19 березня 2020 року. – Полтава, 2020. – С. 216-217.
3. Щербакова Е.М. Медицинские кадры мира // Демоскоп Weekly. – 2020. – № 861-862. URL: <http://demoscope.ru/weekly/2020/086/barom01.php>
4. WHO Patient Safety Curriculum Guide for Medical Schools 2009. <http://www.who.int/patientsafety/education/curriculum/en/index.html>
5. Dr Margaret Chan The rising importance of family medicine. World Congress of the World Organization of Family Doctors Prague, Czech Republic. - 26 June 2013. https://www.who.int/dg/speeches/2013/family_medicine_20130626/en
6. <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/rozvitok-lyudskogo-kapitalu/reforma-sistemi-ohoroni-zdorovya>

ВИХОВНА РОБОТА НА КАФЕДРІ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Третяк Н.Г., Кудря І.П., Шапошник О.А., Сорокіна С.І., Шевченко Т.І.

Українська медична стоматологічна академія

Серед головних завдань викладачів ЗВО на сучасному етапі – формування особистості студента, яка відповідає потребам сьогодення, створення всебічно й гармонійно розвиненого фахівця, патріота і громадянина, носія високої моралі й духовності.

Ключові слова: виховна робота, внутрішня медицина, куратор.

The main task of the university teachers at the modern stage is to form a student's personality that meets the needs of today: to create a specialist - a comprehensive and harmoniously developed person, a future patriot and citizen - a transmitter of high moral and spirituality.

Key words: educational work, internal medicine, curator.

Виховання – це мистецтво, застосування якого має вдосконалюватися багатьма поколіннями.
І.Кант

Підготовка майбутніх фахівців у вищій школі – складний, комплексний процес, важливим компонентом якого є виховання молоді.

Заклади вищої освіти працюють на перспективу. Майбутні фахівці покликані утверджувати загальнолюдські й національні морально-духовні цінності. Вони мають усвідомлювати, що наукові знання, нові виробничі технології мають сенс лише за умови, що вони базуватимуться на високому рівні морально-духовної культури їхніх носіїв.

Від того, яких фахівців готує заклад освіти, нині залежить потенціал нації. Саме тому освіта має стати одним із джерел підтримки нашої держави. Перед професійною освітою багато завдань, але найголовніше – виховувати гідних громадян, всебічно розвинених особистостей із широким світоглядом, високим рівнем інтелекту, здатних адаптуватися до вимог сучасного життя, висококваліфікованих фахівців, які могли би втілювати новітні перетворення у виробництво. Проблема виховання майбутніх фахівців із вищою освітою в наш час набуває особливої актуальності [4].

Виконати завдання виховання особистості студента можна лише за умови єдності трьох складових освіти – навчання, розвитку й виховання. Проте є деяка різниця в ролі навчання й виховання у становленні особистості фахівця: навчання діє на індивідуально-виконавчий зміст діяльності, формує знання, уміння й навички. Виховання ж формує ставлення, сенс діяльності. У діяльності викладача навчання й виховання нероздільні. Тому навчання, освіта – це основний, хоч і не єдиний шлях виховання. Завдання виховання завжди містить завдання організації спеціальної провідної діяльності, яка слугує виховній меті. У студентському віці – це навчально-професійна діяльність.

У навчально-виховній роботі викладач передає студентам любов до навчання, важливість здобуття належної освіти, любові до предмета. Коли людина не переконана в чомусь сама, переконати інших – марна справа. Перш за все викладач має особистим прикладом на всіх етапах своєї роботи, у спілкуванні з колегами, студентами демонструвати основні високі етичні й моральні норми поведінки, чуйного ставлення, поміркованих реакцій на ті чи інші події. Викладач має бути творчим, багатограним і всебічно освіченим. Важливу роль у навчальній діяльності, виховному процесі відіграють глибоке знання предмета, застосування різних методик викладання, розуміння психофізіологічних особливостей студентів, знання їхніх проблем і умов життя, кола їхніх знайомств та інтересів [1].

На кафедрі внутрішньої медицини № 1 пильна увага приділяється виховній роботі. Провідну мету виховної роботи співробітники кафедри вбачають у всебічному покращенні якості професійної підготовки, національного виховання спеціалістів-лікарів, зміцненні зв'язку теорії з практикою, у подальшій розбудові держави, органічному поєднанні навчального й виховного процесів, формуванні в студентів наукового світогляду, моральних якостей, культури самоосвіти, працелюбності, у всебічному розвитку їхньої громадської активності.

Методи виховної роботи на кафедрі різноманітні, постійно вдосконалюються й нерозривно пов'язані з кращими традиціями Української медичної стоматологічної академії (УМСА), зі сферою діяльності ректорату, деканатів,